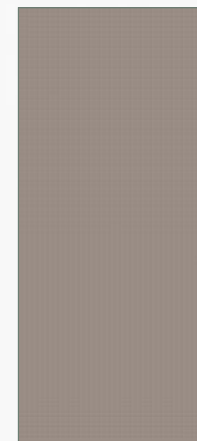

PRIEKŠLIKUMI SOCIĀLĀS DROŠĪBAS
SISTĒMAS PILNVEIDOŠANAI
(APSTIPRINĀTI MK 10.12.2013.)

2013.GADA 11.DECEMBRĪ
SOCIĀLĀS IEKĻAUŠANAS POLITIKAS KOORDINĀCIJAS KOMITEJA

ŠODIEN ATBILDĒSIM UZ JAUTĀJUMIEM

- Kāds ir ziņojuma izstrādes pamatojums?
- Uz kādiem pierādījumiem balstīts ziņojums?
- Kāds ir ziņojuma mērķis?
- Kādi ir galvenie izvērtējuma secinājumi un piedāvātie risinājumi?
- Kādi ir ziņojumā noteiktie uzdevumi un termiņi?

ZIŅOJUMA IZSTRĀDES PAMATOJUMS

Valdības rīcības plānā Labklājības ministrijai noteikts uzdevums:

„īstenot sociālās palīdzības sistēmas reformu, pakāpeniski pārejot no pasīvās jeb pabalstu sociālās palīdzības sistēmas uz aktīvo jeb klientu motivējošo un savas situācijas uzlabošanā iesaistīto sistēmu, lai ar pieejamajiem resursiem nodrošinātu iespējami lielāku pievienoto vērtību klientiem un sabiedrībai kopumā”

/MK 16.02.2012. rīkojumu Nr.84/

PIERĀDĪJUMOS BALSTĪTI LĒMUMI

- Pamatotu lēmumu pieņemšanai ir nepieciešami pierādījumi, jo būtisku izmaiņu ieviešana ilgstoši darbojošās sistēmās bez padziļināta izvērtējuma nereti var nodarīt lielākus zaudējumus nekā ieguvumus.

Tāpēc:

- tika izvērtēti esošie minimālie ienākumu sliekšņi valstī, identificējot to trūkumus (2012-2013);
- Īstenots Pasaules Bankas pētījums „Latvija: kurš ir bezdarbnieks, ekonomiski neaktīvais vai trūcīgais?” (2013)

ZIŅOJUMA MĒRĶIS

sniegt galvenos secinājumus un priekšlikumus par:

Minimālo ienākumu
sliekšni

Sociālo
palīdzību

Valsts
sociālajiem
pabalstiem

Valsts
sociālo
apdroši-
nāšanu

MINIMĀLĀ IENĀKUMA LĪMENIS: GALVENIE SECINĀJUMI UN RISINĀJUMI (1)

secinājumi

- normatīvajos aktos definētie nabadzības jeb minimālo ienākumu sliekšņi nav pamatoti un nav sasaistīti ar rādītājiem, kas raksturo iedzīvotāju sociālekonomisko situāciju
- bez pamatota minimālā ienākuma sliekšņa nevar izvērtēt sniegtā vai nepieciešamā atbalsta adekvātumu un atbilstību

risinājumi

- nepieciešams noteikt juridiski precīzu un metodoloģiski pamatotu minimālā ienākuma slieksni, kas kalpotu par **pamatu turpmākā atbalsts plānošanā iedzīvotājiem** un novērstu sistēmas nepilnības, vienlaikus pastāvēt vairākiem minimālo ienākumu sliekšņiem dažādām iedzīvotāju kategorijām

MINIMĀLIE IENĀKUMU SLIEKŠŅI LATVIJĀ

SLIEKSNIS	Noteikts normatīvajos aktos	Noteikta aprēķina metodoloģija
Garantētā minimālā ienākumu (GMI) līmeņa sliekšnis (LVL 35 mēnesī)	Noteikts	Nav
Trūcīgas personas ienākumu sliekšnis (LVL 90)	Noteikts	Nav
Maznodrošinātas personas ienākumu sliekšnis (diferencēti) (LVL 90 – LVL 250)	Noteikts	Nav
Nabadzības riska sliekšnis (ES metodoloģija) (LVL 157)	Nav noteikts	Ir
Iztikas minimums (LVL 177)	Nav noteikts	Ir

MINIMĀLĀ IENĀKUMA LĪMENIS: GALVENIE SECINĀJUMI UN RISINĀJUMI (2)

1.variants

Noteikt vienotu
minimālo ienākumu
līmeni 30%, 40%, 50%
vai 60% apmērā no
mediānas
ekvivalentajiem
ienākumiem mēnesī

Pārtraukt aprēķināt
1991.gadā noteikto
iztikas minimumu

2.variants

Noteikt diferencētu
minimālo ienākumu
līmeni 30%, 40%, 50%
vai 60% apmērā no
mediānas
ekvivalentajiem
ienākumiem mēnesī

Pārtraukt aprēķināt
1991.gadā noteikto
iztikas minimumu

3.variants

Noteikt
vienotu/diferencētu
minimālo ienākumu
līmeni 30%, 40%, 50%
vai 60% apmērā no
mediānas
ekvivalentajiem
ienākumiem mēnesī

Izstrādāt jaunu pārtikas
preču un pakalpojumu
grozu dažādām
iedzīvotāju grupām

PAŠVALDĪBU SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA: GALVENIE SECINĀJUMI UN RISINĀJUMI

secinājumi

- GMI ir labi mērķēta nabadzīgākajiem iedzīvotājiem, bet atbalstu saņem ļoti neliela trūcīgo iedzīvotāju daļa;
- GMI līmenis nav piesaistīts nevienam sociāli ekonomiskam rādītājam;
- GMI pabalsta izmaksa tiek pārtraukta, personai sākot gūt jebkurus ienākumus;
- pašvaldību sociālās palīdzības pabalstu decentralizētā finansēšana un krasi atšķirīgās pašvaldību finansiālās iespējas, pašvaldību tiesības noteikt atšķirīgu GMI līmeni, vienota tiesiskā regulējuma trūkums dzīvokļa pabalstam valsts līmenī, ir iemesli, kādēļ pašvaldību sniegtā sociālā palīdzība un pārklājums pašvaldību starpā atšķiras, kā rezultātā veidojas nevienlīdzīga attieksme pret pabalstu pieprasītājiem

risinājumi

- Noteikt adekvātu nepieciešamo atbalstu nabadzīgajiem vai nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem;
- Pilnveidot materiālās situācijas (kustāmā manta un nekustamais īpašums) izvērtējuma kritērijus;
- Ieviest pakāpenisku pāreju no sociālās palīdzības sistēmas uz nodarbinātību, 4 mēnešus saglabājot atbalstu no sociālās palīdzības

VALSTS SOCIĀLIE PABALSTI: GALVENIE SECINĀJUMI UN RISINĀJUMI

secinājumi

- esošie valsts sociālie pabalsti tiek piešķirti noteiktām iedzīvotāju grupām, neizvērtējot to ienākumus;
- valsts sociālo pabalstu apmēri nav piesaistīti sociāli ekonomiskiem rādītājiem

risinājumi

- pārskatīt valsts sociālo pabalstu **mērķētības iespējas**
- sagatavot priekšlikumus valsts sociālo pabalstu izdevumu restrukturizācijai vai apmēru pārskatīšanai (piemēram, ģimenes valsts pabalsta, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta), **piesaistot tos noteiktam sociāli ekonomiskam rādītājam ar mērķi veidot integrētu valsts sociālo pabalstu un pašvaldību sociālās palīdzības programmu**

VALSTS SOCIĀLĀ APDROŠINĀŠANA : GALVENIE SECINĀJUMI UN RISINĀJUMI

secinājumi

- Minimālie vecuma pensijas apmēri ir relatīvi zemi, taču, nosakot augstus minimālos vecuma pensijas apmērus, var tikt radīta negatīva ietekme uz cilvēku motivāciju maksāt sociālās apdrošināšanas iemaksas no visiem darba ienākumiem
- bezdarba apdrošināšanas sistēma mazāk aizsargā zemo algu saņēmējus, tāpēc ir nepieciešams izvērtēt iespējamus risinājumus šīs iedzīvotāju grupas augstākai sociālajai aizsardzībai

risinājumi

- Lai uzlabotu pensiju saņēmēju finansiālo situāciju un atslogotu sociālās apdrošināšanas sistēmu no papildus izmaksām, izvērtēt iespēju noteikt **valsts pamatbudžeta finansētu bāzes jeb sociālo pensiju**
- Izvērtēt iespēju noteikt **minimālo bezdarbnieka pabalsta līmeni**, lai paaugstinātu zemo algu saņēmēju sociālo aizsardzību, tādējādi novēršot to nabadzības risku

ZIŅOJUMĀ NOTEIKTIE UZDEVUMI UN TERMIŅI

UZDEVUMS	TERMIŅŠ
Izstrādāt koncepcijas projektu par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanas alternatīvām	2014.gada 30.aprīlis
Izstrādāt normatīvo aktu projektus atbalsta nodrošināšanai māsaimniecībām , kuru ienākumi zemāki par valstī noteiktā minimālā ienākuma līmeni (sociālā palīdzība)	2015.gada 31.decembris
Veikt izvērtējumu par iespējām restrukturizēt valsts sociālo pabalstu izdevumus vai pārskatīt to apmērus , piesaistot tos noteiktam sociāli ekonomiskam rādītājam	
Sagatavot priekšlikumus par iespēju noteikt minimālo bezdarbnieka pabalsta apmēru	
Izstrādāt priekšlikumus par iespēju noteikt bāzes jeb sociālo pensiju	

PALDIES!
JAUTĀJUMI?! KOMENTĀRI?!